

Onnistuneella ohjauksella eteenpäin – ohjauksen rooli tulevaisuudessa

Itä-Suomen ohjauksen koulutuspäivät

5.-6.10.2015

Elise Virnes

Osaaminen ja koulutus: hallituskauden tavoitteet

- Oppimisympäristöjä on modernisoitu, digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksia hyödynnetään oppimisessa.
- Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt. Koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut.
- Koulutuksen ja työelämän välinen vuorovaikutus on lisääntynyt.
- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat kääntyneet nousuun.
- Koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys on lisääntynyt ja koulutusviennin esteet on purettu.

Koulutuksen ja osaamisen kärkihankkeet

1. Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin
- 2. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi**
- 3. Nopeutetaan siirtymistä työelämään**
4. Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta
5. Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi
- 6. Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan**

Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpano

(hallituksen toimintasuunnitelma 28.9.2015)

1. Uudistetaan toisen asteen ammatillinen koulutusta vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita
2. Tehdään rahoitus- ja ohjausjärjestelmästä yhtenäinen kokonaisuus

Miksi ammatillisen koulutuksen reformi tarvitaan?

- Toimintaympäristön nopea ja laajamittainen muutos
 - teknologinen kehitys: digitalisaatio, robotisaatio, massadata, keinoäly ym.
 - toimiala- ja tehtävärakenteiden muutokset
- **Osaamistarpeiden muuttuminen ja kasvaminen**
 - dynamiikka lisääntyy, osaaminen vanhenee nopeammin monissa tehtävissä
 - luku-, numero- ja tietotekniikkataitojen merkitys kasvaa
 - asiakaskunnan tarpeet yksilöllistyvät ja eriytyvät – **massakoulutuksen aika on ohi**
- Koulutukseen käytettävissä olevat resurssit pienenevät pysyväisluonteisesti
 - Työelämän ja yksilöiden tarpeisiin paremmin ja ketterämmin vastaavaa koulutusta vähemmän resurssein
 - Vaikuttavuus- ja tehokkuus – uudet ajattelu- ja toimintamallit
 - Nykyisillä rakenteilla ja toimintatavoilla säästötavoitteen saavuttaminen merkitsee koulutuksen tarjonnan ja laadun merkittävää heikentymistä

Toimenpide 1: Uudistetaan toisen asteen ammatillista koulutusta vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita

- Poistetaan koulutuksen päällekkäisyyksiä.
- Poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle.
- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjä rakenteita sekä toimintaprosesseja.
- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen kokonaisuutta koskeva toimintalainsäädäntö yhdistämällä nykyiset lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta uudeksi laiksi, jossa keskeisenä lähtökohtana on **osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys**.
- Tehdään ammatillisen koulutuksen tutkintouudistus tutkintoja laaja-alaistamalla ja erillisten tutkintojen määrää vähentämällä sekä keventämällä ja yksinkertaistamalla tutkintojärjestelmään liittyvää sääntelyä ja hallintoa.
- Lisäksi uudistetaan ammatillisen koulutuksen opiskelijavalintoja ja hakupalveluja

Osaamisperusteinen ja asiakaslähtöinen koulutus – mitä tavoitellaan?

- Nopeampaa, oikea-aikaisempaa ja joustavampaa vastaamista työ- ja elinkeinoelämän ja yksilöiden muuttuviin osaamistarpeisiin
 - työuran eri vaiheissa ja rakennemuutostilanteissa
- Siirtymistä tarjontalähtöisyydestä kysyntälähtöisyyteen – osaamistarpeet koulutus/osaamispolkujen rakentamisen lähtökohtana
- Uusia, joustavia ja asiakaslähtöisiä osaamisen kehittämispolkuja
 - Opintopolut yksilön ja työelämän tarpeiden ja edellytysten mukaisesti (nuoret, työssäolevat, yrittäjät, työttömät, alanvaihtajat...)
 - työelämälähtöisiä, joustavia ja tehokkaita koulutuksen toteuttamistapoja
- Tehokkaampia ja laadukkaampia koulutusprosesseja
 - aiemmin ja eri tavoin hankitun osaamisen tunnustamisen ja henkilökohtaistamisen tehostamista - keskittyminen yksilöltä puuttuvan osaamisen hankkimiseen
- Parempaa laatua ja vaikuttavuutta
- Vahvempaa työelämäyhteistyötä
- Vahvempaa roolia työ- ja elinkeinoelämän kehittämisessä ja innovaatiotoiminnan tukemisessa.

Osaamisperusteisuus koulutuksen järjestäjän toiminnassa – mihin vaikuttaa?

- Toimintaprosesseihin ja pedagogisiin käytäntöihin
- **Opetushenkilöstön tehtäväkuviin ja toimintamuotoihin**
- **Opetushenkilöstön osaamisvaatimukseen**
- Koulutuksen järjestäjän organisaatorakenteeseen
- Resurssien käyttöön (rahoitus, henkilöstö)
- Työelämäyhteistyöhön
- Asiakkaille tarjottaviin palveluihin
- Tietojärjestelmiin
- Koulutuksen järjestäjän toimintajärjestelmään ja laadunhallinnan menettelyihin

Uudistukseen ei lähdetä nollapisteestä

- Ammatillinen tutkintojärjestelmä on osaamisperusteinen
- Henkilökohtaistamis- ja osaamisen tunnustamisprosessit olemassa ja käytössä
- Digitaalisuus on vahva osa ammatillista koulutusta:
 - opintopolku.fi palvelu käytössä ja edelleen kehittymässä
 - Todennetun osaamisen rekisterin valmistelu käynnissä
- Paljon osaamisperusteisia ja asiakaslähtöisiä toimintaprosesseja ja -malleja käytössä
- Läpäisyn tehostamisohjelman kokemukset ja käytännöt
- Työelämäyhteydet vahvoja
- Laatusyö etenee
- Vahvaa osaamista läpi kentän
- Valmiutta toiminnan kehittämiseen ja uudistamiseen

Muistettava

- Ammatillisen koulutuksen tarkoitus on kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin sekä edistää työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista.
- Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kehitystä **hyviksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi** ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista.

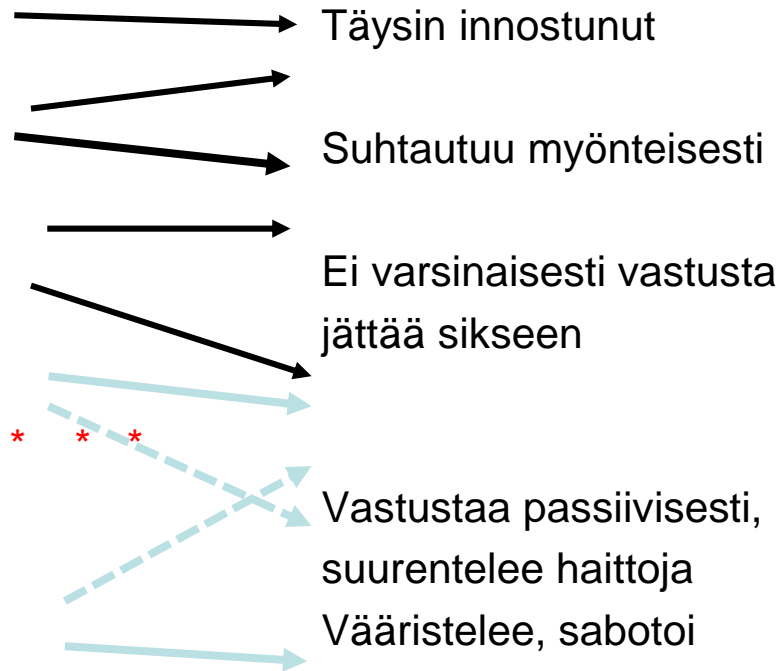
Ohjaaja, opettaja, mentori, luotsi, vetäjä..

- Tunnista ja tunnusta omat kehittymistarpeesi, mahdollisuudet ja pelot.
- Tunnista ja rohkene myös tunnustaa opiskelijoiden tarpeet ja olemassa olevat osaaminen sekä vahvuudet.
- Keskity opiskelijalta puuttuvan osaamisen saavuttamiseen, osaamisen laadun varmistamiseen ja ratkaisujen löytämiseen.
- Pohdi, millaisilla opetus-, ohjaus- ja arviointiprosesseilla ja millaisissa oppimisympäristöissä opiskelija pääsee haluttuun osaamiseen ja oppimistuloksiin (oppimisen mielekkyys ja edistäminen) = muuttuva opettajuus = ohjaus ja tuki!!
- Mahdollista yksilölliset opintopolut ja oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä.
- Huolehdi, että opiskelija saa tarvitsemansa opetuksen, ohjauksen ja tuen tavoitteena olevan osaamisen saavuttamiseksi.
- Varmista opiskelijan osaaminen (osaamisen arviointi) = laatu!
- Seuraa ja ennakoi ”maailman muuttumista” sekä työelämän muutoksia ja muutu myös itse.

Osallisuus → sitoutuminen

Itse keksitty ja kehitelty
Osallistunut merkittävästi
Osallistunut, vaikuttanut
Annettu tilaisuus sanoa, mutta
ei silloin osannut
Päätetty kuulematta

Päätetty vastoin tahtoa,
selittämättä
Päätetty loukaten

Osaaminen ja koulutus: kymmenen vuoden tavoite

- Suomi on maa, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta.
- Suomalaisten osaamis- ja koulutustaso on noussut, mikä tukee suomalaisen yhteiskunnan uudistumista ja mahdollisuuksien tasa-arvoa.
- Suomi on koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa.

KIITTÄEN!